

Załącznik do uchwały

Nr XXXVIII/280/2021

z dnia 17.05.2021r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W
RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2021-2024**

Radziejowice 2021r.

I.WPROWADZENIE

Podstawą opracowania „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024” jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 roku, poz. 218 z późn.zm.). Program wskazuje główne kierunki działania Gminy Radziejowice w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

II. DEFINICJE PROBLEMU

Rodzina jest podstawową jednostką społeczną, jedynym i неповtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia młodego człowieka. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości, zrozumieniu i szacunku.

W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie prawidłowo realizować podstawowych zadań. Role i zadania ulegają wtedy zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu.

Przemoc doznawana w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczonej w dzieciństwie.

Według definicji zawartej w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks Karny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna**- jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. **Przemoc seksualna**- to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. **Przemoc psychiczna**- to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. **Przemoc ekonomiczna**- to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. **Zaniedbanie**- to ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Cykle przemocy:

1. **Faza narastania napięcia** – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe,
2. **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych,
3. **Faza miodowego miesiąca** – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu Karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu Karnego (Dz.U. z 2020r. poz. 1517).

Artykuł 207 Kodeksu Karnego stanowi:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi.

III. DIAGNOZA

Właściwe zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne. Skala problemu przemocy w Gminie Radziejowice została określona na podstawie posiadanych danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowicach, Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz otrzymanych informacji za rok 2020 z Komisariatu Policji w Mszczonowie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Dyrektorów Placówek Oświatowych z Gminy Radziejowice.

Z analizy danych wynika, iż Komisariat Policji w Mszczonowie odnotował 13 interwencji z wykorzystaniem procedury „Niebieska Karta”. Policja zarejestrowała 10 przestępstw związanych z podejrzeniem popełnienia przestępstwa przemocy z czego 7 postępowań zakończono umorzeniem wobec braku znamion czynu zabronionego, w 2 postępowaniach skierowano akt oskarżenia, 1 postępowanie pozostaje nadal w prowadzeniu.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odnotowała 5 przypadków, w których miała miejsce przemoc domowa na podłożu nadużywania alkoholu ze strony sprawcy.

Dane jakie uzyskano z Placówek Oświatowych na terenie Gminy Radziejowice przedstawia poniższa tabela:

Placówki oświaty	Rozpoznane przypadki przemocy w rodzinie	Realizacja programów profilaktycznych	Uczestnictwo pedagogów w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
Szkoła Podstawowa im. Wł. Rdzanowskiego w Radziejowicach	0	Tak	Nie
Szkoła Podstawowa w Korytowie	2	Tak	Tak
Szkoła Podstawowa i. J. Chelmońskiego w Kuklówce Radziejowickiej	1	Tak	Nie

Gminne Przedszkole im. Jana Brzechwy w Radziejowicach	0	Tak	Nie
--	----------	------------	------------

Dane jakie uzyskano z Zespołu Interdyscyplinarnego przedstawiają poniższe tabele:

ROK	Niebieskie Karty						Posiedzenie grup roboczych
	Ogółem	Policja	GOPS	Oświata	Ochrona Zdrowia	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
2016	9	6	3	0	0	0	1
2017	16	15	0	1	0	0	5
2018	11	10	0	1	0	0	26
2019	9	6	3	0	0	0	23
2020	8	6	1	1	0	0	16

Z analizy danych jakie posiada Zespół Interdyscyplinarny i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach, wynika, że wśród osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą przeważają kobiety i osoby małoletnie. Mężczyźni dominują wśród osób wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc.

Na terenie Gminy Radziejowice charakter zjawiska przemocy uległ transformacji. Dotychczas przemoc najczęściej występowała w rodzinach o niskim statusie społecznym, powiązana z występowaniem zjawiska alkoholizmu, niskimi dochodami finansowymi na członka rodziny, niskim wykształceniem, małą świadomością społeczną. Obecnie diagnozując zjawisko przemocy w rodzinach gdzie prowadzona jest procedura Niebieskiej Karty należy stwierdzić, że przemoc dotyczy rodzin o najróżniejszym statusie społecznym, zarówno w rodzinach najuboższych jak i rodzinach o wysokim statusie społecznym, gdzie członkowie rodzin posiadają dobre wykształcenie, zajmują różne stanowiska zawodowe.

Przypadki znęcania najczęściej odbywają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Praktycznie ofiary przemocy boją się, a niejednokrotnie wstydzą się o tym mówić i rozgłaszać. Trudno jest im w tych sprawach zeznawać w sądzie i dlatego wolą, aby przemoc ta trwała. Tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie, poprzez zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom. Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa, dostarczając wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemami. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy.

IV. PROGRAM

Adresatami programu są:

- rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy,
- rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
- przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

V. CEL GŁÓWNY

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy.

VI. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Radziejowice;
2. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
4. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie;
5. Podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie;
6. Stała edukacja środowiska lokalnego poprzez: ulotki, broszury, imprezy lokalne, itp.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Urząd Gminy w Radziejowicach;
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowicach;
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radziejowicach;
4. Szkoły;
5. Policja;
6. Służba zdrowia;
7. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żyrardowie;
8. Kuratorzy Sądowi przy Sądzie Rejonowym w Żyrardowie;
9. Parafie na terenie Gminy.

VIII. FINANSOWANIE

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Radziejowice, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

IX. PODSTAWOWE ZADANIA

1. Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku,
- Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin w których dochodzi do przemocy,
- Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

2. Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz pracy ze sprawcą przemocy:

- Kierowanie do psychologa ofiar oraz sprawców przemocy,
- Określenie sposobu rozwiązywania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk,
- Kierowanie na grupy wsparcia.

3. Podwyższanie umiejętności kadry podmiotów lokalnych

- Systematyczne podnoszenie wiedzy i kwalifikacji przedstawicieli różnych grup zawodowych tj. pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków GKRPA, Policji w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej.

4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- a) Przygotowanie i udostępnianie broszur i ulotek informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie:
- Rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności,

- Dostarczenie informacji społeczeństwu o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie,
- Umieszczenie powyższych informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy.

5. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją:

- Prowadzenie zajęć informacyjno-edukacyjnych,
- Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjającym zachowaniom nie agresywnym.

X. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

1. Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym;
2. Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych;
3. Dobra współpraca służb i instytucji na terenie Gminy i poza nią;
4. Otwartość i chęć współpracy specjalistów;
5. Silne więzi rodzinne;
6. Chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

XI. Program jest spójny z Programami:

1. Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy;
2. Programem Przeciwdziałania Przemocy Powiatu Żyrardowskiego na lata 2020-2025;
3. Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
4. Ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej;
5. Ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

XII. Zagrożenia w realizacji zadań:

1. Stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie;
2. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
3. Brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów;
4. Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach;
5. Ubóstwo;
6. Brak infrastruktury socjalnej w Gminie;
7. Zbyt małe środki na realizację programu.